

Fyring i en moderne peisovn eller ildsted er ingen eksakt vitenskap. Det er veldig mange faktorer som kan påvirke ildstedet, og det er alltid de stedlige forholdene som er avgjørende for hvordan det oppleves for sluttbruker når de fyrer i ildstedet.

Det som er viktig å forstå, er at verken ildsted eller pipe leveres med trekk. Trekk er noe som oppstår når luften i pipeløpet varmes opp og blir varmere enn omgivelsene. Fysikkens lover gjelder i stor grad her. Varm luft stiger, kald luft synker. Jo raskere man får opp temperaturen i ildstedet og pipen, dess enklere vil det bli å fyre. Trekken i pipen "kommer igang" først når pipen er blitt varm. En kald pipe trekker ikke. En lang pipe med ildsted som avgir høy røykgasstemperatur kan også trekke alt for mye.

Trekk kan påvirkes av flere faktorer som nevnt; vær og vind har helt klart stor innvirkning, husets beliggenhet, pipens lengde og utførelse har også innvirkning. Når det er lavtrykk og vindstille får man ingen hjelp av "værgudene" med tanke på trekk, og i noen tilfeller er den eneste sikre løsningen å montere en oppstartsvifte eller en røyksuger på toppen av pipen.

Tenner man opp riktig, og med riktig brensel, vil man løse de fleste oppstartsproblemer. Dersom dette ikke fungerer, må man se på andre løsninger og mulige endringer på de stedlige forholdene.

Høye trær rundt huset kan påvirke trekken negativt. Pipens høyde over tak kan vurderes. Effektiv pipelengde bør være 3,5 - 4 meter fra tilkobling mellom ildsted og pipe.

Utvendige piper vil også kunne være litt mer vanskelig å få i gang da pipen er kaldere enn en pipe som står midt inne i et hus.

Ventilasjonssystem eller mekaniske vifter påvirker også funksjonen til ildstedet i stor grad. Pass alltid på å slå av kjøkkenventilator eller baderomsvifter før man skal tenne opp i et ildsted. Dersom ventilasjonssystemet genererer et undertrykk i boligen, kan man utligne dette ved å åpne et vindu eller en verandadør i noen minutter før opptenning. Evt. slå av ventilasjonssystemet.

Når det gjelder opptenning, har vi følgende råd/tips:

- **Bruk alltid tørr og akklimatisert ved.** (ikke ta inn ved som holder -10°C fra garasje eller vedsjulet for å brenne samme dag. "Tørr" ved inneholder normalt 15-18 % fuktighet, og dette betyr i praksis 1,5-1,8 dl vann pr kilo ved. Når veden ligger ute på vinteren, fryser dette vannet til is inne i vedkubben. Isbiter på bålet fungerer dårlig, så ta helt inn veden dagen før den skal brennes)

FYR RIKTIG – TENN FRA TOPPEN!

Bygg bålet riktig

Tenn fra toppen

Sørg for nok luft

- Legg et par passelig store kubber (kløyvde og ca 4-6 cm i diameter) i bunn av brennkammeret, og deretter finkløyvd ved på kryss og tvers over disse, se bilde.
- Legg så inn 2-3 opptenningsbriketter på toppen av bålet. (Top-down-prinsippet er den anbefalte måten å tenne opp med, og den sørger for en gradvis økning i trekk og røykutvikling. Dette er også mer miljøvennlig)
- I eldre hus kan man med fordel la døren på ovnen stå litt på gløtt til ovnen og pipen er blitt varm! (Det er her de fleste gjør feil. Det er som nevnt ikke trekk i en kald pipe, og lukker man døren for tidlig, vil ikke bålet få nok oksygen, og man vil få mye røyk og sot på glasset. Det kan ta inntil 20-40 minutter før ildstedet og pipen er tilstrekkelig varm og trekken er kommet opp til et akseptabelt nivå. Og det er trekken i pipen som skaper undertrykket i brennkammeret i ildstedet som skal "suge inn" oksygen til bålet.
- Når man har fått et fint globed, legger man inn et nytt ilegg med ved, husk å åpne døren forsiktig for å hindre tilbakeslag av røyk. De største kubbene legger man inn først når ovnen er ordentlig varm.
- Åpne trekkventilen helt opp igjen dersom denne har vært justert ned. Dersom temperaturen i bålet har sunket mye før neste ilegg vil det kunne ta en stund før veden tar fyr, og røykutviklingen og sotedannelsen i denne fasen er høyere enn normalt. Er man usikker på om veden tar fyr med det samme, kan det være lurt å la døren stå på gløtt i noen minutter når man legger inn et nytt ilegg.

Dersom man "struper igjen" trekken gir man ofte bålet mindre luft enn det trenger for å brenne optimalt, og da synker temperaturen i bålet. Når temperaturen synker, synker også virkningsgraden og man får økt sotedannelse.

Det finnes ikke ildsteder på markedet som brenner med 100 % rene glass, så man vil alltid måtte regne med å vaske glassene med jevne mellomrom.

Vi anbefaler å bruke et fettløselig rengjøringsmiddel for å vaske sot av glasset. Her finnes det mange typer på markedet.

IKKE bruk rengjøringsmidler med slipemiddel eller stålull da dette vil matte ned glasset eller lage små riper i glasset som soten lettere vil feste seg i ved videre fyring.

Aske (den lyse grå asken) og vann vil også fungere effektivt for å vaske rent sotede glass.